

De Wet toekomst pensioenen

In company cursus bij

Ekelmans Advocaten

Mr. Wim P.M. Thijssen

4 oktober 2022

Pensioenadvocaten.nl

Programma:

- Achtergrond transitie
- Pensioenovereenkomsten
- Transitie
 - ✓ Transitieplan
 - ✓ Compensatie
 - ✓ Overgangsrecht
 - ✓ Invaren
 - ✓ Implementatie
 - ✓ Communicatie
- Partnerpensioen
- Einde dienstverband
- Arbeidsongeschiktheid
- Geschillen
- Stand van zaken
- Conclusies

Achtergrond transitie:

- Doorsneepremie bij verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen leidt tot ongewenste herverdeling tussen jong en oud
- Toenemende pensioenkosten voor ouderen leiden tot verstoting van ouderen van de arbeidsmarkt
- Het FTK staat in de weg aan een koopkrachtbestendig pensioen en verplicht zelfs tot rechtenkortingen
- Stelsel niet houdbaar door onzekere (stijgende) kosten

Opmerking: argumentatie sterk gericht op pensioenfondsen

Pensioenovereenkomsten (1):

Pensioen- en spaarfondsenwet (tot 2007):

- Contractvrijheid
- Levensjaren, eindloon, middelloon, vast bedrag per dienstjaar, zuivere beschikbare premieregelingen, onzuivere beschikbare premieregelingen (streefregelingen of hybride regelingen)

Pensioenwet (vanaf 2007):

- Gesloten systeem van pensioenovereenkomsten
- Uitkeringsovereenkomsten
- Kapitaalovereenkomsten
- Premieovereenkomsten (zuiver; garanti kapitaal; gegarandeerd pensioen)

Pensioenovereenkomsten (2):

Onder WTP: solidaire pensioenovereenkomst

- Premieovereenkomst; leeftijdsonafhankelijke premie; verbod op doorsneepremie
- Opbouw in de vorm van een persoonlijk pensioenvermogen
- Collectief beleggingsbeleid
- Geen individuele beleggingsvrijheid
- Geïntegreerde opbouw- en uitkeringsfase (variabele uitkering; doorbeleggen in uitkeringsfase)
- Rekenen met prudent projectierendement voor bepalen verwacht pensioen
- Toedeling risico en rendement naar risicodraagkracht; risicohouding collectief bepaald (geen toeslagverlening meer naar evenredigheid hoogte pensioen)
- Solidariteitsreserve verplicht
- Geen shoprecht

Pensioenovereenkomsten (3):

Onder WTP: flexibele premieovereenkomst

- Premieovereenkomst; leeftijdsonafhankelijke premie; verbod op doorsneepremie
- Opbouw in de vorm van een persoonlijk pensioenvermogen
- In opbouwfase individueel belegd; life cycle;
- Individuele keuze voor beleggingsprofiel toegestaan
- Gescheiden opbouw- en uitkeringsfase (geen ringfencing)
- Rekenen met prudent projectierendement voor bepalen verwacht pensioen
- Toedeling risico en rendement volgens life cycle;
- Uitkering gegarandeerd (vastgesteld pensioen) of in uitkeringsfase voortgezette deling in beleggingsrisico en langlevensrisico
- Risicodelingsreserve optioneel; voor bedrijfstakpensioenfondsen en beroepspensioenfondsen verplicht
- Beperkt shoprecht

Pensioenovereenkomst (4):

Onder WTP: premie-uitkeringsovereenkomst

- Premie belegd tot pensioendatum
- Op pensioendatum kapitaal aangewend voor vastgestelde of flexibele uitkering (doorbeleggen)
- Vanaf 15 jaar voor AOW-datum keuze voor de deelnemer de toekomstige premie OF de reeds ingelegde en toekomstige premie aan te wenden voor vastgesteld pensioen
- Bij variabele uitkering resultaten uit hoofde van beleggingsrisico en langlevensrisico individueel toegedeeld

Opmerking: bedoeld voor verzekeraars

Transitie (1)

Transitieplan:

- De werkgever dient het op te stellen en uiterlijk 1 januari 2025 aan de pensioenuitvoerder te zenden
- Pensioenovereenkomst die uiterlijk vanaf 2027 gaat gelden vastleggen
- Keuzes, overwegingen, berekeningen
- Invaarbe beslissing
- Motivering omtrent evenwichtigheid transitie
- Keuze voor overgangsrecht of compensatie
- Indien compensatie door toekenning extra pensioenaanspraken: financieringsplan, bron van de financiering
- Indien van toepassing de initiële vulling van de solidariteitsreserve

Transitie (2):

Compensatie:

- Compensatie voor “ouderen” in verband met overgang op leeftijdsonafhankelijke premie (gevolg: degressieve pensioenopbouw)
- Indien compensatie wordt geboden in de vorm van extra pensioenopbouw:
 - Per leeftijdscohort dezelfde compensatie
 - Verplicht ook voor nieuw in dienst tredende werknemers
 - Tijdsevenredige opbouw over transitieperiode (ingangdatum nieuwe pensioenovereenkomst tot uiterlijk 2036)
 - Gefinancierd op moment onvoorwaardelijke toekenning
 - Complex: objectieve rechtvaardiging van het leeftijdsonderscheid noodzakelijk (onderdeel transitieplan)
 - Vrijval uit invaren financieringsbron compensatie (omstreden)
- Compensatie in loon

Transitie (3):

Overgangsrecht

- Overgangsrecht progressieve premie voor op 31 december 2022 bestaande:
 - ✓ premieovereenkomst met leeftijdsafhankelijke staffel
 - ✓ Uitkeringsovereenkomst met een met de leeftijd oplopend premiepercentage ondergebracht bij verzekeraar
- Leeftijdsafhankelijke premie mag tot einde deelneming worden gehandhaafd, mits:
 - ✓ Deelneming aangevangen voordat een aangepaste pensioenovereenkomst ging gelden, uiterlijk tot 31 december 2026
 - ✓ De uiterlijk vanaf 2027 gewijzigde pensioenovereenkomst niet van het type “solidaire premieovereenkomst” is

Transitie (4):

Invaren

- Invaren (door middel van collectieve waardeoverdracht) is de default
- Slechts dan niet invaren, indien dit “onevenredig ongunstig” zou uitpakken
- Eisen besluit om niet in te varen: evenwichtig, weging van alle relevante belangen, afweging in transitieplan
- Pensioenfonds mag uitvoering invaren slechts weigeren bij strijd met wettelijke voorschriften, de effecten tot “onevenwichtig nadeel” leiden of de collectieve waardeoverdracht niet uitvoerbaar is binnen de grenzen van een beheerste en integere bedrijfsvoering
- Advies verantwoordingsorgaan, goedkeuring belanghebbendenorgaan (géén individueel bezwaarrecht; motie Omtzigt stelt goedkeuringsrecht 60% van actieven/inactieven die reageren voor)
- Invaren omstreden; inbreuk op eigendomsrecht (?); vrijval aanwenden voor compensatie onevenwichtig (?)

Invaren bij verzekeraars:

- Toegestaan
- Niet door de wetgever beoogd omdat verzekeraars rechten dienen te garanderen onder Solvency II

Transitie (5):

Implementatieplan:

- De pensioenuitvoerder dient het op te stellen en uiterlijk 1 juli 2025 aan DNB te zenden (let op: DNB gaat alle implementatieplannen beoordelen)
 - Technische uitvoerbaarheid pensioenovereenkomst
 - Kosten voor uitvoering pensioenovereenkomst
 - Risico analyse en maatregelen voor risicobeheersing
 - Invaarbeoordeling
 - Wijze van uitvoering conform toepasselijke regelgeving (expliciet: gelijke behandelingswetgeving)
 - communicatieplan
-

Transitie (6):

Communicatieplan

- Pensioenuitvoerder
 - Gevolgen invoering nieuwe pensioenovereenkomst en gevolgen voor opgebouwde rechten
 - Hoogte te bereiken pensioen en opgebouwde aanspraken bij voortzetting bestaande regeling en onder transitie
 - Pessimistisch, verwacht en optimistisch scenario
 - Compensatie en financieringsplan compensatie
-

Partnerpensioen (1)

Tijdens deelneming:

- Partnerpensioen op risicobasis
- Diensttijdafhankelijk

Bij overlijden op of na de pensioendatum:

- Opbouwbasis

Type partner(relatie)

- Geen onderscheid naar type partnerrelatie
- Beperkt tot één partner, bij meerdere partners telt de partner met de oudste verbintenis

Opmerking: wezenpensioen tot leeftijd 25

Partnerpensioen (2)

- Partner = echtgenoot, geregistreerde partner, partner in de zin van de pensioenovereenkomst (meerderjarig, gezamenlijke huishouding, geen bloedverwant 1e of 2^e graad in rechte lijn, geen meerderjarig stiefkind of meerderjarig voormalig pleegkind)
- Gezamenlijke huishouding
- Bepaald partnerpensioen: notariële samenlevingsovereenkomst/gemeld of samenlevingsverklaring (zelfde adres/zorgplicht)
- Onbepaald partnerpensioen: notariële samenlevingsovereenkomst, samenlevingsverklaring (zelfde adres/zorgplicht), eenzijdige verklaring partner na overlijden omtrent gezamenlijke huishouding

Einde dienstverband:

Voortzetting risicopartnerpensioen:

- Tijdens WW
 - 3 maanden na einde dienstverband indien geen aansluitend dienstverband wordt aangegaan
-

Arbeidsongeschiktheid

Overgangsrecht premievrije voortzetting verzekeraar:

- Voortzetting volgens uitkeringsovereenkomst, kapitaalovereenkomst of premieovereenkomst als geldend op 31 december 2022 mogelijk, mits:
 - ✓ Het recht op premievrije voortzetting ingaat na afloop van de Ziektewetperiode (als bedoeld in art. 29 leden 1, 5 en 10 van de Ziektewet, in de regel 104 weken); én,
 - ✓ Het recht op premievrije voortzetting is ingegaan ófwel voordat de verzekeraar/PPI overgaat op uitvoering van een gewijzigde pensioenovereenkomst (uiterlijk 1 januari 2027) ófwel uiterlijk op 31 december 2028 in de situatie waarin de deelneming vanwege individuele beëindiging van het dienstverband is geëindigd tijdens de Ziektewetperiode en de verzekeraar/PPI op het moment van einde deelneming nog niet is overgegaan op uitvoering van een gewijzigde pensioenovereenkomst

Geschillen:

- Klachten- en geschillenprocedure (intern)
 - Geschilleninstantie (extern)
 - Transitiecommissie
 - ✓ Onafhankelijk
 - ✓ Bemiddeling bij onderbrengen pensioenovereenkomst bij pensioenfonds (verzoek vóór 1 januari 2024) of verzekeraar/PPI (verzoek vóór 1 januari 2025)
 - ✓ Adviseren bij onderbrengen pensioenovereenkomst bij pensioenfonds (verzoek vóór 1 juli 2024) of verzekeraar/PPI (verzoek vóór 1 januari 2026)
-

Stand van zaken:

- Verdere behandeling in TK (36 067) in oktober 2022, plenaire behandeling waarschijnlijk in december 2022
 - Uitstel?
 - Schuiven bij uitstel alle termijnen op?
 - Gevolgen aannemen motie Omtzigt inzake medezeggenschap bij invaren?
-

Conclusies:

De Wet toekomst pensioenen vergt grote inspanning van:

- De sociale partners, denk ook aan medezeggenschap
- De pensioeninstellingen
- DNB (toezicht op implementatieplannen)

De Wet toekomst pensioenen:

- Behelst uiterst complexe wetgeving
- Impliceert grote juridische risico's op de punten van gelijke behandeling (met name leeftijdsonderscheid), het invaren als default (eigendomsrecht en beperkte medezeggenschap), financiering compensatie uit vrijval bij invaren (eigendomsrecht; evenwichtigheid) en de houdbaarheid van de “grote” verplichtstelling

Er is nog veel meer te vertellen...maar hier laat ik het bij voor vandaag

VRAAGEN?
